

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **L.B.** i in.

uniewinnionych od zarzucanych im czynów z art. 193 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 23 kwietnia 2026 r.

wniosku sędziego Sądu Najwyższego D.Ś. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego E.S. oraz J.G. od udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. akt V KB 10/24,

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art 41 § 1 k.p.k. *a contrario* oraz art. 41a k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wniosek złożony przez sędziego Sądu Najwyższego D.Ś.
pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 350/23 obrońca L.B. i innych uniewinnionych, na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, skierował do Sądu Najwyższego wniosek o zbadanie spełnienia przez SSN A.B. wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Do rozpoznania tej sprawy, zarejestrowanej pod sygn. akt V KB 10/24, w drodze losowania wyznaczono następujący skład orzekający: SSN D.Ś. (przewodniczący), SSN J.W.

(sprawozdawca), SSN J.G., SSN E.S. oraz SSN W.P., a także wyznaczono następujących zastępców członków składu orzekającego: SSN A.P., SSN D.P.

Obrońca L.B. i innych uniewinnionych skierował następnie wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego E.S., J.G., D.P. i J.W. od rozpoznawania sprawy o sygn. akt V KB 10/24. Wniosek ten nie został uwzględniony (zob. postanowienie SN z dnia 29 maja 2024 r., V KB 10/24).

SSN J.W. złożył oświadczenie o wyłączenie go od udziału w ww. sprawie. Po wyłączeniu od udziału w sprawie V KB 10/24 SSN J.W. (zob. postanowienie SN z dnia 18 czerwca 2024 r., V KB 10/24), zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału V Izby Karnej, w miejsce wyłączonego sędziego do składu wyznaczono SSN A.P.

Następnie SSN D.Ś. złożył wniosek w którym wskazał: „na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 ustawy o Sądzie Najwyższym wnoszę o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego E.S. oraz J.G. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt V KB 10/24”. W uzasadnieniu przedstawionego stanowiska podniesiono m.in., że „wniosek o przeprowadzenie tzw. testu sędziego może zostać rozpoznany przez Sąd Najwyższy tylko w takim składzie sędziowskim, co do którego nie występują jakiekolwiek wątpliwości, w tym odnoszące się do niezawisłości, bezstronności czy obiektywizmu zasiadających w nich sędziów”. W ocenie Wnioskodawcy skoro obrońca wskazuje na okoliczności związane z powołaniem SSN A.B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), to sędziowie Sądu Najwyższego E.S. i J.G., zasiadając w składzie przeprowadzającym tzw. test sędziego, wypowiadaliby się odnośnie okoliczności, która i ich bezpośrednio dotyczy, gdyż „zostali powołani z udziałem kwestionowanej KRS”, a w tej sytuacji „wyłączenie ww. Sędziów od udziału w rozpatrywaniu przedmiotowej sprawy spowoduje wyeliminowanie wszelkich mogących powstać wątpliwości co do ich bezstronności”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek złożony przez sędziego Sądu Najwyższego D.Ś. należało pozostawić bez rozpoznania.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z dyspozycją art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony.

W judykaturze od dawna jednoznacznie przyjmuje się, że pod pojęciem „sędziego”, o którym mowa w art. 42 § 1 k.p.k., stosowanego odpowiednio w przedmiotowym postępowaniu na podstawie art. 29 § 24 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, rozumieć należy wyłącznie samego zainteresowanego wskazującego na możliwość zaistnienia wątpliwości co do jego bezstronności w realiach konkretnej sprawy, do rozpoznania której został wyznaczony (*vide*: postanowienie SN z 10 marca 1979 r., II KZ 25/79, OSNKW 1979, z. 6, poz. 73; uchwała SN [7] z 6 kwietnia 1989 r., WZP 1/89, OSNKW 1989, z. 3-4, poz. 24; wyroki SN: z 21 kwietnia 2011 r., V KK 386/10, OSNKW 2011, z. 7, poz. 61; z 4 czerwca 2013 r., II KK 7/13). Również w doktrynie wskazuje się, że żądanie wyłączenia sędziego może złożyć tylko co do swojej osoby, a nie w odniesieniu do innego członka składu orzekającego, w którym uczestniczy (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424, wyd. VII, Warszawa 2024, s. 261). Reguła ta dotyczy każdego składu w każdym sądzie, w którym dana sprawa jest rozpoznawana w oparciu o przepisy procedury karnej. Wprawdzie w złożonym wniosku zawarto też odniesienia do uchwały Sądu Najwyższego (7) z dnia 2 czerwca 2022 r., wydanej w sprawie I KZP 2/22, jednakże w uzasadnieniu tej uchwały wprost podniesiono, że „(...) dyskusyjne jest to, czy sędzia zgłaszający wniosek o zbadanie instytucjonalnej bezstronności innego sędziego, z którym zasiada w składzie, może to uczynić w oparciu o art. 42 § 1 k.p.k. - jako wniosek sędziego. W doktrynie procesu karnego można znaleźć zwolenników tej koncepcji, jednak w orzecznictwie sądów, w tym Sądu Najwyższego, przyjmowano dotąd jednoznacznie, że pod pojęciem „sędzia”, w tym kontekście, rozumieć należy wyłącznie samego zainteresowanego wskazującego na możliwość zaistnienia wątpliwości co do jego bezstronności w realiach konkretnej sprawy, do rozpoznania której został wyznaczony” (zob. uzasadnienie uchwały SN [7] z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

Notabene na kanwie powyższych poglądów, w orzecznictwie wykształciło się już stanowisko o konieczności pozostawienia bez rozpoznania żądania wyłączenia sędziego składanego przez innego sędziego, członka składu orzekającego (zob. postanowienia SN: z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22; z 9 marca 2023 r., I ZO 10/23; z 6 lipca 2023 r., I ZO 26/23; z 4 października 2023 r., I ZO 30/22; z 28 listopada 2023 r., I ZO 127/23; z 29 listopada 2023 r., I ZO 138/23; z 22 maja 2024r., I ZO 22/23; z 18 września 2024 r., II ZO 74/24; z 11 grudnia 2024 r., II ZO 76/24; z 27 marca 2025 r., II KB 48/24; z 20 lutego 2026 r., V KB 29/24).

Nadto, w realiach niniejszej sprawy incydentalnej nie sposób również pominąć, że w myśl art. 41a k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych podstawach faktycznych co wniosek wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania. Tymczasem oczywiste jest, że w realiach przedmiotowej sprawy obrońca złożył już wcześniej (co opisano wyżej) wniosek o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego w osobach E.S. i J.G., oparty na twierdzeniu o powołaniu ww. do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, tj. z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a w związku z tym zaistnieniu okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności. W tej sytuacji wniosek sędziego Sądu Najwyższego D.Ś. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego E.S. oraz J.G. od udziału w rozpoznawaniu sprawy o sygn. akt V KB 10/24, jako oparty na tych samych podstawach faktycznych, nie mógł rzecz jasna podlegać rozpoznaniu. Stanowiska tego nie podważają uwagi zawarte w uzasadnieniu wniosku, a dotyczące nie zgłoszenia przez ww. sędziów SN (w przeciwieństwie do pierwotnie wyznaczonego do składu SSN J.W.) wniosku o wyłączenie od rozpoznawania sprawy w przedmiocie tzw. testu sędziego. Mają one bowiem jedynie charakter uzupełniający, a częściowo nawet i wtórny (*vide* przywołane orzecznictwo ETPC) i tym samym nie modyfikują, a tym bardziej nie kreują nowej podstawy faktycznej wniosku o wyłączenie sędziów. W konsekwencji nie wykraczają ponad to o czym rozstrzygnął już Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 maja 2024 r. (k.109-112v). Obowiązujące unormowania nie pozwalają na ponowną ocenę tych samych okoliczności dotyczących wątpliwości co do

bezstronności sędziego. Nie ma przy tym znaczenia, czy są to okoliczności wskazane w art. 40, czy w art. 41 k.p.k. Przepis art. 41a takiego rozróżnienia nie wprowadza. Decydująca jest bowiem istota powołanej podstawy faktycznej, a nie sposób jej zredagowania, czy sformułowania w piśmie procesowym (zob. R. A. Stefański [red.], S. Zabłocki [red.], Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, WKP 2017). Implikacją zastosowania art. 41a k.p.k. jest pozostawienie wniosku bez rozpoznania, co oznacza, że wniosek złożony w warunkach tego przepisu nie podlega merytorycznemu rozpoznaniu (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424, wyd. VII, Warszawa 2024, s. 258).

Jedynie uzupełniając przypomnieć także należy, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r. - art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP (zob. wyrok TK z 4 marca 2020 r., P 22/19, OTK-A 2020/31; por. też wyrok TK z dnia 25 listopada 2025 r., P 7/23, baza orzeczeń TK).

W świetle zaistniałych okoliczności Sąd Najwyższy podjął zatem w przedmiotowej kwestii incydentalnej jedyną możliwą decyzję procesową, wskazaną w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

Stanisław Stankiewicz

[WB]

[a.ł]

